

Zinātnes Vēstnesis

Latvijas Zinātnes padomes, Latvijas Zinātņu akadēmijas un Latvijas Zinātnieku savienības laikraksts

20 (144)

1997. gada 8. decembris

LZA PILNSAPULCE

Latvijas Zinātņu akadēmijas gadskārtējā pilnsapulce notika 21. novembrī. Tās sākuma daļā LZA Lielā medaļa tika pasniegta 1997. gada laureātam Edgaram Siliņam. Kā zināms, ar Lielo medaļu Latvijas Zinātņu akadēmija katru gadu apbalvo vienu Latvijas un vienu ārzemju zinātnieku. Psihologei, literatūrzinātniecei un folkloristei Vairai Viķei-Freibergai tā jau tika pasniegta š. g. septembrī, pirms viņa atgriezās savā pastāvīgajā dzīves vietā Kanādā. Šoreiz, atbilstoši Lielās medaļas nolikumam, tās pasniegšana un laureāta akadēmiskā lekcija notika LZA gada pilnsapulcē. Tā kā Edgars Siliņš ir ne tikai izcils fiziķis, bet arī spožs orators, tad bija gaidāms, ka viņa lekciju «Dažas mūsdienu fizikas filozofiskās problēmas» vēlēties noklausīties ne tikai šaurais izredzēto pulciņš, bet arī bijušie kolēģi no bijušajiem akadēmijas institūtiem, tādēļ izņēmuma gadījumā šī pilnsapulces daļa notika akadēmijas lielajā konferenču zālē. Jāsaka, rīkotāji, nebija vilušies, jo kārtējo reizi varējām pārliecināties, cik ļoti laiku pa laikam nepieciešams satikties tiem, kurus neprasa izmesta no vecās akadēmijas lielās saimes un līdz ar visiem institūtiem deportēja kurus uz augstskolām, kur viņi joprojām jūtas kā svešķermeņi, kurus nezina vēl uz kurieni. Kā noziedzniekus velk uz noziedzuma vietu vai nelaimīgos uz turieni, kur viņi kādreiz jutušies laimīgi, tā šiem izstumtajiem mīļš un aicinošs šķiet kādreiz tik nonlēvātais

augstceltnes siluets. Bet tas jau, tā sakot, ir no citas operas.

Atgriežoties pie profesora Edgara Siliņa lekcijas — tā tiešām bija spoža. Gan vārdiskā, gan skatāmo izteiksmes līdzekļu ziņā, tādēļ ar nepacietību gaidīsim solīto grāmatu «Lielo patiesību meklējumi — esejas par ideju un paradigma vēsturi no senkīniešu Dao filozofijas un dzen-budisma līdz mūsdienu kvantu fizikai, sinerģētikai, haosa teorijai un fraktāļu ģeometrijai», kurai autors par moto izvēlējis Nīlsa Bora vārdus «Lielā patiesība ir patiesība, kuras pretmets arī ir liela patiesība».

Pēc šīs pilnsapulces daļas turpinājās darbs pie LZA Statūtu grozījumu pieņemšanas. Kā teica LZA viceprezidents J. Ekmanis, Statūti bija jāsapņo ar Saeimā apstiprināto Latvijas Zinātņu akadēmijas Hartu, kas ir akadēmijas «jumta likums». Šis būtu ceturtais Statūtu variants pēc to pieņemšanas 1992. gada 14. februārī, un šis process turpināsies, jo tas liecina, ka akadēmija nav stīnga un nemainīga, bet nepārtraukti atjauninās.

Pēc diskusijām par dažiem formulējumu variantiem (Statūtu labojumi jau bija plaši izdiskutēti akadēmijas nodaļās), tika pieņemti Statūtu grozījumi.

Kā jau bija paredzēts, notika jauno Latvijas Zinātņu akadēmijas īsteno locekļu, korespondētājlocekļu, ārzemju un goda locekļu vēlēšanas.

Z. KIPERE

LATVIJAS ZINĀTŅU AKADEMIJAS PILNSAPULCE

LĒMUMS Nr. 2/1

Rīgā

1997. gada 21. novembrī

Par Latvijas Zinātņu akadēmijas Statūtu grozījumu pieņemšanu

Latvijas Zinātņu akadēmijas pilnsapulce nolēmj:

Apstiprināt Latvijas Zinātņu akadēmijas Statūtu grozījumus.

Akadēmijas prezidents T. MILLERS
Akadēmiķis sekretārs A. SILIŅŠ

LATVIJAS ZINĀTŅU AKADEMIJAS PILNSAPULCE

LĒMUMS Nr. 2/2

Rīgā

1997. gada 21. novembrī

pārejas noteikumi sakarā ar Latvijas Zinātņu akadēmijas Statūtu grozījumu stāšanos spēkā

Latvijas Zinātņu akadēmijas pilnsapulce nolēmj:

1. LZA Statūtu norma par korespondētājlocekļu ievēlēšanu uz 5 gadiem 3.2.4. p. ir spēkā arī visiem tiem jau agrāk ievēlētajiem korespondētājlocekļiem, kuri atbilst citām 3.2.4. p. prasībām.

2. LZA Statūtu norma par akadēmijas amatpersonu ievēlēšanu uz 3 gadiem (5.6. p.) stājas spēkā 1998. gada 1. martā, kad pienākums sāks pildīt 1998. gada februāra pilnsapulcē ievēlētais amatpersonas.

3. 5.6. p. norma par LZA amatpersonu atkārtotu ievēlēšanu vienā no amatiem ne vairāk kā 2 reizes stājas spēkā no 1997. gada 1. decembra.

4. Ievērojot to, ka pieņemot LZA Statūtu grozījumus, tajos nav paredzēts patreizējais akadēmiķa sekretāra amats, kura pienākumi daļēji pāriet akadēmijas ģenerālsekretāra pienākumos, uzdot LZA īst. loceklim Andrejam Siliņam pildīt Latvijas Zinātņu akadēmijas ģenerālsekretāra pienākumus no 1997. gada 1. decembra līdz 1998. gada 28. februārim. LZA ģenerālsekretāru ievēlē 1998. gada februārī vienlaikus ar citām LZA amatpersonām.

5. Pieņemtie Latvijas Zinātņu akadēmijas Statūtu grozījumi stājas spēkā 1997. gada 1. decembrī.

Akadēmijas prezidents T. MILLERS
Akadēmiķis sekretārs A. SILIŅŠ

JAUNI LZA LOCEKĻI

LATVIJAS ZINĀTŅU AKADEMIJAS PILNSAPULCĒ

1997. gada 21. novembrī ievēlēti:

par Latvijas Zinātņu akadēmijas īstenojamajiem locekļiem

Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļā:

Andris Buiķis, Rolands Rikards, Kārlis Ročēns,

Ķīmijas un bioloģijas zinātņu nodaļā:

Valdis Jānis Bērziņš, Valdis Kampars,

Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļā:

Janīna Kursīte, Valentīna Skujiņa, Kalvis Torgāns;

par Latvijas Zinātņu akadēmijas korespondētājlocekļiem:

Imants Bērsons (fizika), Jānis Vība (mehānika), Andris Krēsliņš (enerģētika), Jānis Rudzītis (mašīnbūve), Arnis Treimanis (ķīmija), Jānis Gardovskis (medicīna), Alfrēds Miltiņš

(medicīna), Māra Pilmane (medicīna), Rafails Rozentāls (medicīna), Māris Kļaviņš (vidēzinātne), Imants Liepa (bioloģija), Edvīns Bērziņš (lauksaimniecība), Aldis Kārklis (lauksaimniecība), Daina Nītiņa (valodniecība), Jānis Valdmanis (valodniecība), Viktors Ivbulis (literatūrzinātne), Ilze Biruta Loze (arheoloģija), Raita Karnīte (ekonomika), Ivans Vedins (filozofija);

par Latvijas Zinātņu akadēmijas goda locekļiem:

Māris Čaklais, Jānis Dūmiņš, Oskars Gerts, Elza Radziņa;

par Latvijas Zinātņu akadēmijas ārzemju locekļiem:

Tils fon Egidi, Māris Hartmanis, Meinhardus Klasens, Ernsts Ņeizvestnijs, Jānis Peniķis, Aivars Jānis Strēlis.

LZA Sekretariāts

Ī s u m ā

Š. g. 28. novembrī Rīgas Latviešu biedrībā notika Latvijas Zinātņu akadēmijas, Rīgas Latviešu biedrības un Rīgas Latviešu biedrības Teātra komisijas rīkotā kop-sēde — «Letonikas» sešpadsmitā sēde, kas bija veltīta teātra mākslai un tās atspoguļojumam pētījumos un publikācijās. Sēdē ar referātiem uzstājās LZA īst. loc. V. HAUSMANIS («Teātra pētniecība»), LZA īst. loc. J. KALNIŅŠ («Par teātri televīzijā un radio»), LZA goda locekle L. DZENE («Vai recenzija kolpo teātra vēstures pētniekiem?»), Pārrunās piedalījās LZA goda loc. P. PETERSONS, mākslas magistre I. ZOLE, teātra kritiķis G. TREIMANIS u. c.

* * *

Š. g. 4. decembrī konferenci «Latviešu literatūra 1997. gadā» rīkoja LZA Literatūras, folkloras un mākslas institūts, LU Filoloģijas fakultāte un Latvijas Kultūras aka-

dēmija. Par dzeju runāja Ieva Kalniņa (LFMI), romānu — Anīta Rožkalne, Tspozu — Inguna Sekste, dramaturģiju — Gunārs Bībers, literatūrzinātni — Ojārs Lāms.

* * *

Š. g. 11. un 12. decembrī Latvijas Universitāte un Gētes institūts Rīgā rīko plašu starptautisku konferenci «Zenta Mauriņa: Eiropa, Latvija — kultūru dialogs». Tās atklāšana un plenārsēde 11. decembrī notiek Latvijas Universitātes Lielajā aulā. Pēc atklāšanas, kurā paredzēts piedalīties LU rektoram prof. J. Zaķim, LKM Kultūrpolitikas departamenta vadītājai V. Virmaneij, Gētes institūta direktoram Dr. R. Ruprehtam, Bad Krocingenas birģermeistaram Dr. V. Fukam, referātus nolasīs Dr. prof. J. Stradiņš («Z. Mauriņa un Latvijas Universitāte»), Dr. A. Cimdiņa («Virspusējības dzījumi. Z. Mauriņas daiļrades recepcija Latvijā»), J. Kronbergs no Stokholmas («Z. Mauriņas darbības rezonanse Zviedrijā») un C. Vizels no Memmingenas («Z. Mauriņa Vācijā»). Sekciju sēdēs, kas 11. un 12. decembrī notiks

gan Latvijas Universitātē, gan Gētes institūtā, gaidāmi daudzi interesanti referāti, kā, piemēram, Dr. S. Lasmanes referāts «Z. Mauriņas telpas izjūta», Dr. E. Bucenieces — «Ievainotais cilvēks un dzīvēdīšanās māksla: Z. Mauriņas laikmeta diagnoze», «Who is Talking? Fin-de-Siecle Women's Writing» — Dr. prof. A. Schwartz (Offawa), «Tiro jūtu kritika un Z. Mauriņa. Pēc Dostojevskas daiļrades analīzes» — Dr. prof. A. Mauriņš u. c. Referāti tiks publicēti Z. Mauriņas simtgadei veltītā rakstu krājumā.

Konferences kultūras programmas ietvaros Dailies teātra Mazajā zālē būs skatāms Ģ. Nagaiņa dramatisējums pēc Z. Mauriņas darbu motīviem — teātra izrāde «Sirdij ir spārni». Savukārt Latvijas Akadēmiskajā bibliotēkā 12. decembrī plkst. 16.00 tiks atklāta Z. Mauriņas simtgadei veltīta izstāde.

Konferenci finansiāli atbalsta Latvijas Zinātnes padome, Latvijas Republikas Kultūras ministrija un Sorosa fonds Latvijā.

Dr. ekon. Z. GOŠA

EKONOMIKAS NEVIENMĒRĪGĀ ATTĪSTĪBA UN TĀS SEKAS LATVIJĀ

Turpinājums. Sākumu skat. «Z. V.» 19. nr.

Pēc LR Ekonomikas ministrijas prognozes bāzes variantā paredzēts 2—3% iekšzemes kopprodukta ikgadējs pieaugums līdz 2000. gadam un prognozes optimistiskajā variantā ikgadējais kopprodukta pieaugums paredzēts par 5—6% (Ziņojums par Latvijas tautsaimniecības attīstību, 1996. gada decembris. Rīga: LR Ekonomikas ministrija, 1996. 105. lpp.). Ekonomiskās aktivitātes un iekšzemes kopprodukta pieaugums radīs tūlītēju un tiešu iespaidu uz bezdarba samazināšanos. Tā ir strukturāla, ilgtermiņa problēma. Lai mazinātu bezdarbu, Ekonomikas ministrijā ir izstrādāts koncepcijas projekts «Par ekonomikas reģionālās attīstības veicināšanu» un uz projekta bāzes arī likumprojekts «Par īpaši atbalstāmajiem reģioniem». Šie projekti paredz īpaša statusa piešķiršanu reģioniem, to ekonomiskās attīstības veicināšanas instrumentus (turpat, 49. lpp.).

Republikas pilsētās un rajoni būtiski atšķiras ne tikai pēc iedzīvotāju nodarbinātības un bezdarba līmeņa, bet arī pēc iedzīvotāju ienākumu, it sevišķi mēneša darba samaksas līmeņa.

Darba samaksa republikas pilsētās ir ievērojami lielāka nekā rajonos. Maksimālā mēneša vidējā bruto darba samaksa ir trīs reizes lielāka nekā minimālā; tā, piemēram, 1996. gadā Ventspilī tā bija Ls 187,41 un Ludzas rajonā — Ls 60,85.

Viena iedzīvotāja pilna iztikas un pakalpojumu groza vērtība 1996. gadā bija 73,78 lati. Trīs republikas pilsētās un 24 rajonos mēneša vidējā neto darba samaksa bija mazāka par šī groza vērtību (1. tabula Z.V. 19. nr.). Šajās pilsētās (Rēzeknē, Daugavpilī un Jelgavā) ir nodarbināti 18% no kopējā republikas pilsētās nodarbināto skaita, bet šajos 24 rajonos, izņemot Rīgas un Limbažu rajonu, ir nodarbināti 84% no kopējā rajonos nodarbināto skaita. Ja strādājošais par mēneša darba samaksu nevar personīgi sev nodrošināt pilnu iztikas minimumu, tad apgādāt vēl bērnus un citus nestrādājošos ģimenes locekļus ir ļoti grūti, pat neiespējami. Zemā darba samaksa negatīvi ietekmē bērnu dzimstību atsevišķā ģimenē un valstī. Salīdzinot mazāka mēneša vidējā darba samaksa ir rajonos, kuros zemāks iedzīvotāju nodarbinātības līmenis un augstāks bezdarba līmenis. Sevišķi spilgti tas izpaužas Latgales rajonos.

1996. gadā salīdzinājumā ar 1994. gadu patēriņa cenu indekss palielinājās par 47,0%, bet mēneša vidējā neto darba samaksa — par 30,4%. Līdz ar to mēneša vidējā reālā darba samaksa 1996. gadā salīdzinājumā ar 1994. gadu samazinājās par 11%, tas ir, strādājošie par mēneša darba samaksu varēja nopirkt mazāk pārtikas un nepārtikas preces un saņemt maksas pakalpojumus.

Lai gan panākts zināms progress makroekonomiskās stabilitātes nodrošināšanā Latvijā, tautsaimniecībā nodarbināto pirkspēja nav pieaugusi. Vecuma pensionāru reālie ienākumi ir palielinājušies tikai par 0,3%. Iedzīvotāju dzīves līmenis joprojām paliek zems.

Sakarā ar iedzīvotāju pirkspējas krišanos 1995. un 1996. gadā aktivitāte samazinājās arī tirdzniecībā. Mazumtirdzniecības apgrozījums ir viens no rādītājiem, kas raksturo valsts iedzīvotāju labklājības līmeni un ekonomisko rostību.

Nepārtraukti pieaug atšķirība starp republikas pilsētām un rajoniem ar lielāko un mazāko mazumtirdzniecības apgrozījumu uz vienu iedzīvotāju, pie tam rajonos šī atšķirība pieaug ievērojami straujāk nekā republikas pilsētās. Ļoti zema iedzīvotāju pirkspēja ir Latgales rajonos.

Nemot vērā makroekonomiskās prognozes, kas paredz turpmākajos gados straujāku iekšzemes kopprodukta un privātā patēriņa pieaugumu, sagaidāma arī iekšējās tirdzniecības attīstības paātrināšanās. Visi iepriekšējās analīzes rezultāti spilgti parāda, ka iekšzemes kopprodukta pieaugums ne vienmēr nodrošina iedzīvotāju pirkspējas un līdz ar to dzīves līmeņa vienmērīgu paaugstināšanos visā valsts teritorijā. Pašreiz Latvijā notiek tieši pretējais process, tas ir, arvien vairāk pieaug ekonomisko, sociālo un demogrāfisko parādību diferenciācija starp atsevišķiem valsts reģioniem, rajoniem, republikas pilsētām. Par to liecina arī mājāsaimniecību budžetu apsekojuma dati, kuri sniedz informāciju par mājāsaimniecību ienākumiem, izdevumiem un patēriņa līmeni pilsētu un lauku mājāsaimniecībās.

Mājāsaimniecību budžetu tīkla izveidošana bāzējas uz teritoriālo izlases metodi, kura nodrošina datu reprezentatīvāti pa valsts iedzīvotāju sociālekonomiskajām grupām un lielākajiem administratīvi teritoriālajiem veidojumiem, tas ir, novadiem un Rīgas reģionu, kurā nosacīti ietilpst Rīga, Jūrmala, Rīgas, Ogres un Tukuma rajoni.

Mājāsaimniecību rīcībā esošos ienākumus (tālāk tekstā — MRE ienākumus) veido ienākumi naudā un natūrā. MRE ienākums ir summa naudā un natūrā, kas saņemta kā darba samaksa (pēc nodokļu nomaksāšanas), citi ienākumi par darbu, sociālie pabalsti, tīrais ienākums (pēc izmaksu atskaitīšanas ražošanas vajadzībām) no uzņēmējdarbības, rūpala vai lauksaimnieciskās ražošanas, ienākumi no īpašuma, mantu pārdošanas u. c. ienākumi. 1996. gadā 84,2% no MRE ienākumiem veidoja ienākumi naudā un 15,8% — ienākumi natūrā.

Mājāsaimniecību budžetu apsekojuma dati liecina, ka MRE ienākumu līmenis dažādos valsts novados, novadu pilsētās un laukos ir atšķirīgs, pie tam tas ir ļoti zems, un valstī palielinās maznodrošināto iedzīvotāju skaits (2. tabula).

2. tabula

Mājāsaimniecību rīcībā esošais ienākumu līmenis Latvijā 1996. gadā (vidēji uz vienu mājāsaimniecības locekli mēnesī)

Reģions, novads	MRE ienākumu līmenis % pret vidējo līmeni valstī			MRE ienākumu līmenis pilsētu mājāsaimniecībās lielāks vai mazāks (-) nekā lauku mājāsaimniecībās		MRE ienākumu līmenis visās mājāsaimniecībās % pret viena iedzīvotāja iztikas minimuma preču un pakalpojuma groza vērtību
	visas mājāsaimniecības	pilsētu mājāsaimniecības	lauku mājāsaimniecības	latos	proct	
Rīgas reģions	108,3	105,4	114,0	1,64	3,0	107,0
Zemgale	99,0	94,6	108,8	-1,61	-3,1	97,8
Kurzeme	96,1	95,5	99,1	3,46	7,3	94,8
Vidzeme	92,8	100,3	91,8	9,48	21,6	91,6
Latgale	86,4	85,4	90,3	2,30	5,3	85,3

MRE ienākumi vidēji uz vienu mājāsaimniecības locekli mēnesī Latvijā 1996. gadā bija 51,52 lati, pilsētu mājāsaimniecībās — 53,14 lati un lauku mājāsaimniecībās — 47,71 lati.

Izcili franču zinātnieki Rīgā

Kad Latvijas Zinātņu akadēmijā darbu uzsāka Latvijas—Francijas zinātniskās informācijas centrs, mums tika solīta iespēja laiku pa laikam tikties ar izcilie franču zinātniekiem. Šobrīd tas jau notiek — Rīgā gandrīz vienlaicīgi bija ieradusies divi pazīstami fiziķi, Latvijas Zinātņu akadēmijas ārzemju locekļi — Grenobles Universitātes profesors, Francijas Akadēmijas loceklis Renē Moro (René Moreau), uz kura lekciju «Magnētiskā hidrodinamika mūsdienu zinātnē un tehnoloģijā: Latvijas un Francijas sasniegumi» š. g. 28. novembrī Latvijas Universitātē aicināja LZA Latvijas—Francijas zinātniskās informācijas centrs, Francijas vēstniecības Latvijā Kultūras un zinātnes dienests un Fizikas institūts, un Parīzes elitārās Fizikas un ķīmijas augstskolas (Ecole Supérieure de Physique et Chimie Industrielles — ESPCI) profesors, Molekulāro materiālu laboratorijas vadītājs Žaks Simons (Jacques Simon), kura lekcija «Dažādi simetrijas aspekti dabā un zinātnē» š. g. 1. decembrī Latvijas Zinātņu akadēmijas sēžu zālē notika ar LZA Fizikālās enerģētikas institūta, LZA Latvijas—Francijas zinātniskās informācijas centra un Francijas vēstniecības Latvijā atbalstu.

28. novembrī Latvijas Zinātņu akadēmijā tās ārzemju loceklim profesoram Renē Moro tika pasniegts diploms (par akadēmijas ārzemju locekli viņu ievēlēja 1996. gada novembra pilnsapulcē). Diploma pasniegšanā klāt bija mūsu Zinātņu akadēmijas vadība, kā arī prof. Moro draugi un kolēģi no Fizikas institūta, ar kuriem darbos un domās gan prieks, gan bēdas kopā būts turpat trīsdesmit gadu, jo pirmo reizi prof. Moro Rīgā ieradās 1968. gadā, kā viņš pats izteicās, dziļā padomju laikā. Kopš tām dienām viņš regulāri piedalās šeit rīkotajās starptautiskajās konferencēs par magnētiskās hidrodinamikas jautājumiem, ir Fizikas institūta izdotā žurnāla «Magnētiskā hidrodinamika» reakcijas kolēģijas loceklis.

Kā jau tādās reizēs parasts, profesoru Moro iepazīstināja ar mūsu Zinātņu akadēmiju — tās priekšvēsturi, tapšanu, darbošanos, transformēšanos, vājo pašreizējo finansējumu, kura dēļ diez vai būs iespējams noturēt vajadzīgā līmenī starptautisku atzinību leguvsās zinātniskās skolas un nozares. Profams, ka profesora izbrīnu izraisīja tas, ka attieksme pret zinātni var būt tik dažāda trijās Baltijas valstīs, kas neatkarību ieguva vienlaicīgi un kuru ģeogrāfiskā un ekonomiskā situācija taču arī ir līdzīga. Bet tas jau ir vadošo un valdošo aprindu inteligences un politiskās tālredzības jautājums. Tika uzturēti pat tādi vārdi — kaut arī mūsu valdība ir ultranacionāla, savā darbībā tā vadās pēc destruktīvām bolševistiskām metodēm, pret kurām zinātniekiem ir jācinās.

Profesors Moro par vienu no galvenajiem savas valsts zinātnieku uzdevumiem uzskata valdības konsultēšanu un ekspertu funkcijas. Savukārt valdība atzīst un novērtē savas valsts zinātniekus. Tā, piemēram, 1. decembrī Francijas Akadēmijā uzstājās prezidents Žaks Širaks, savā lekcijā izklāstot valdības vēlmes attiecībā uz Francijas Akadēmiju.

Mūsu zinātniekus interesēja daudz kas — gan finansējuma jautājumi, gan attiecības ar Nacionālo Zinātnes padomi (CNRS), gan zinātnisko laboratoriju stāvoklis augstskolās, gan kodolenerģētikas nākotne utt. Par pēdējo prof. Moro izteicās, ka nākotnē runa var būt tikai par jauniem un drošākiem reaktoriem, nevis par atteikšanos no kodolenerģētikas kā tādas.

Pēc oficiālās ceremonijas profesors R. MORO un viņa Latvijas kolēģis, Fizikas institūta direktors profesors O. LIELAUSIS sniedza nelielu intervju.

«Z. V.» — Jūsu kopējais darbs, kā mēs jau dzirdējām, ilgst turpat vai trīsdesmit gadus. Kādā fāzē tas ir iegājis šobrīd un kāds tas varētu būt nākotnē?

R. M. — Pirmkārt, magnētiskās hidrodinamikas turbulences pētījumi, ar kuriem mēs nodarbojamies, ir firi

Pētījuma dati liecina, ka visaugstākais MRE ienākumu līmenis bija Rīgas reģiona pilsētu un lauku mājāsaimniecībās, bet viszemākais — Latgales novada mājāsaimniecībās. Relatīvi augsti MRE ienākumi ir Zemgales lauku mājāsaimniecībās, kur lauksaimniecības produkcijas ražošana ir vairāk attīstīta nekā Latgalē un Vidzemē. Zemgale ir vienīgais novads Latvijā, kurā lauku mājāsaimniecību ienākumi ir lielāki par pilsētu mājāsaimniecību ienākumiem. Vislielākā atšķirība starp pilsētu un lauku mājāsaimniecību rīcībā esošo ienākuma līmeni ir Vidzemē.

MRE ienākumi vidēji uz vienu mājāsaimniecības locekli visos Latvijas novados, izņemot Rīgas reģionu, bija mazāki par viena iedzīvotāja krīzes iztikas minimuma preču un pakalpojumu groza vērtību (1996. gadā Ls 52,18).

Analizējot MRE ienākumu veidošanās avotus un to struktūru sadalījumā pa decilēm, jāsecina, ka galvenais MRE ienākumu avots ir algojā darba samaksa, bet, jo mazāki ir MRE ienākumi uz vienu pieaugušo patērētāju mājāsaimniecībā, jo lielāka nozīme šajās mājāsaimniecībās ir dažādiem sociāliem pārskaitījumiem (pensijām, stipendijām, dažādiem pabalstiem u. c.). Mājāsaimniecībās, kurās ir vismazākie MRE ienākumi, bērnu skaits vecumā līdz 16 gadiem ir ievērojami lielāks nekā mājāsaimniecībās, kurās ir vislielākie ienākumi. Mazturīgās mājāsaimniecībās katrs trešais ģimenes loceklis ir bērns vecumā līdz 16 gadiem, bet mājāsaimniecībās ar lieliem ienākumiem — tikai katrs desmitais ģimenes loceklis (Ziņojums par mājāsaimniecību budžetu pētījuma rezultātiem 1996. gadā. Rīga: LR VSK, 1997, 8. lpp.). Līdz ar to jāsecina, ka Latvijas mājāsaimniecību labklājības līmenis krasi diferencējas pēc ģimenes tipa un apgādājamo ģimenes locekļu (bērnu, bezdarbnieku, nestrādājošo u. tml.) skaita.

Viens no mājāsaimniecību budžetu pētījuma uzdevumiem ir sniegt informāciju par sociālās nevienlīdzības procesu attīstību, tai skaitā datus nabadzības problēmas raksturošanai. Salīdzinot MRE ienākumus vidēji uz vienu mājāsaimniecības locekli ar viena iedzīvotāja krīzes iztikas minimuma preču un pakalpojumu groza vērtību (tālāk tekstā — krīzes iztikas minimums), mājāsaimniecību budžetu pētījuma rezultāti liecina, ka 62,1% mājāsaimniecību rīcībā esošie ienākumi ir mazāki par krīzes iztikas minimumu un šajās mājāsaimniecībās dzīvo 67,9% no kopējā mājāsaimniecību locekļu skaita. Pilsētās šādu mājāsaimniecību (60,5%) un tajās dzīvojošo personu skaits (65,4%) ir ievērojami mazāks nekā laukos (attieciņi 65,9% un 73,8%), kur trūcīgo iedzīvotāju skaits ir ļoti liels.

Vislielākais trūcīgo mājāsaimniecību īpatsvars ir Latgalē (68,9%), kur trim iedzīvotājiem no četriem MRE ienākumi ir mazāki par krīzes iztikas minimumu (74,8%). Līdzīga situācija ir Kurzemē (attieciņi 67,7% un 73,7%) un Zemgalē (attieciņi 67,7% un 74,8%). Ievērojami labāka situācija ir Rīgas reģionā, kur tikai katrā otrā mājāsaimniecībā (56,6%) ir ar šādu MRE ienākumu līmeni un tajās dzīvo 61,1% no kopējā dzīvojošo personu skaita (turpat, 16. lpp.).

Iedzīvotāju zems dzīves līmenis, kad grūti apmierināt pašas elementārākās vajadzības pēc pārtikas, apģērba, kultūras, pilnvērtīgas atpūtas u. tml., negatīvi ietekmē vajadzību pēc bērniem, ģimenes. Ekonomiskās stāvoklis valstī un lielākajai daļai ģimeņu nevar strauji uzlaboties, jo iekšzemes kopprodukts salīdzinājumā ar 90. gadu sākumu ir samazinājies par 50%, bet lielākai daļai iedzīvotāju dzīves līmenis ir pazeminājies vēl vairāk. Pat ja katru gadu iekšzemes kopprodukts pieaugtu par 3—5% gadā, tikai nākošā gadsimta sākumā varētu sasniegt 90. gadu sākumā bijušo līmeni, bet salīdzinājumā ar Eiropas valstīm, tas būs ļoti zems.

fizikāla problēma un to mērķis ir šos dziļi fundamentālos pētījumus novest līdz iespējamiem veidot jaunus tehnoloģijas, kas noderētu termokodolreaktoros. Tātad — teorētiskais aspekts. Otrkārt, MHD metalurģiskajā tehnoloģijā, tēraudu un alumīnija industrijā, kristālu audzēšanā. Ir projekts šajā jomā veidot visas Eiropas zinātnieku sadarbību, slēgt kontraktus ar dažādu valstu zinātnieku grupām un firmām. Treškārt, ļoti sekmiņa ir Grenobles un Latvijas fiziku sadarbība Zemes magnētiskā lauka modelēšanā laboratorijas apstākļos. Konkrētu izpausmi šī ideja rada Rīgā doktora A. Gailīša vadībā. Šobrīd tiek gatavots modelis magnētiskā lauka pašerosmes mehānisms pierādīšanai. Pirmo reizi tas laboratorijas apstākļos tiks reproducēts Rīgā, domājams, šī gada beigās vai nākamā gada sākumā. Francija gatavo šī eksperimenta nākošo pakāpi, kur kā eksperts piedalīsies arī profesors Gailītis ar saviem kolēģiem. Mēs rādīsim, kā process attīstās tālāk, kādēļ tas neizaug bezgalīgi liels.

O. L. — Lai būtu skaidrāk — mēs šeit demonstrēsim pašu Zemes magnētiskā lauka pašerosmes fenomenu, bet viņi Grenoblē — tā attīstību.

R. M. — Franču eksperiments maksā vairāk nekā 10 miljonus franču franku, tam paredzēts speciāls finansējums, jo izmaksas pārsniedz mūsu laboratorijas iespējas. Patī demonstrēšana notiks Kadarašā [Cada-rache], kur jāuzceļ īpašs stends ar aptuveni 10 m³ lielu tilpumu, kas būs pildīts ar šķidro nātriju. Tas būs mazs Zemes kodola modelis.

Kā es redzu turpmāko savas laboratorijas un jūsu Fizikas institūta sadarbību bez šiem, konkrētajiem darbiem? Veicināt visas pasaules zinātniskos pētījumus MHD nozarē. Šajā virzienā jau daudz ir devis jūsu žurnāls «Magnētiskā hidrodinamika», tādēļ nedrīkstētu

Turpinājums 3. lpp.

LATVIJAS ZINĀTNES PADOMĒ

Pielikums
LZA ZSKK 1997. gada 20. novembra
lēmumam

LZP STARPTAUTISKO PASĀKUMU FINANSEJUMS 1997. GADĀ

[11. pielikums]

Nr. p. k.	Organizācija	Projekta nosaukums, izpildītāji	Finansējums, Ls pieprasītais/piešķirtais	
1. Dalības maksa starptautiskās organizācijās				
1.	Latvijas Lauksaimniecības universitāte	Biedru maksa UNESCO Starptautiskajā Inženierizglītības centrā, V. Strīķis	500 AUD	205
2.	Rīgas Tehniskā universitāte	Biedra nauda UNESCO Starptautiskajā Inženierizglītības centrā, I. Knēvs	500 AUD	205
3.	LU Fizikas un matemātikas fakultāte	LU biedra maksa Eiropas Ģeofizikas Biedrībā, U. Bethers	109 DEM	affeikt
4.	LU Cietvielu fizikas institūts	Iesāšanās maksa Eiropas Sinhrotronā starojuma biedrībā, J. Purāns	100	affeikt
5.	LV Mežzinātnes institūts «Silava»	Biedra maksas Starptautiskā meža pētīšanas organizāciju savienībā, I. Baumanis	460 CHF	190
6.	Koksnes ķīmijas institūts	Biedra maksa Starptautiskā meža pētīšanas organizāciju savienībā, A. Alksnis	460 CHF	190
7.	LV Mežzinātnes institūts «Silava»	Biedra maksa Eiropas meža institūtā, I. Baumanis	750 ECU	200 (daļējs finansējums)
8.	LV Mežzinātnes institūts «Silava»	Biedra maksa Lietuvas meža pētīšanas institūtā, I. Baumanis	1000 USD	affeikt
9.	RTU Ķīmijas tehnoloģijas fakultāte	RTU biedru maksa Deutsche Glastechnische Gesellschaft, J. Vaivads	400 DM	135
10.	LU Matemātikas institūts	LU biedru nauda Eiropas industriālās matemātikas konsorciā (ECMI), A. Reinfelds	270 NLG	80
2. Starptautisko konferenču organizēšana				
1.	Polimēru mehānikas institūts	X Starptautiskā konference «Kompozīto materiālu mehānika» (20.23.04.98., Jūrmala), J. Jansons	1900	1200
2.	Latviešu valodas institūts	J. Endzelīna piemiņas dienas konference «Valoda un tās elementi» (23.—24.02.98., Rīga), O. Bušs	400	300
3. Piedalīšanās starptautiskās konferencēs				
1.	LU Bioloģijas institūts	Starptautiska konference «Approaches to Improving Disease Resistance to Meet Future Needs: Airborne Pathogens of Wheat and Barley» (10.—14.11.97., Čehija), I. Rašals	85	85
2.	RTU Radiotehnikas un sakaru fakultāte	Starptautiska konference «Nordic MATLAB Conference '97» (27.—28. 10. 97., Zviedrija), P. Misāns	155	155
3.	LU Fizikas un matemātikas fakultāte	Eiropas Ģeofizikas Biedrības ikgadējā Ģenerālā Asambleja (20.—24.04.98., Francija), U. Bethers	320 DEM	110
4.	LU Fizikas un matemātikas fakultāte	Eiropas Ģeofizikas Biedrības ikgadējā Ģenerālā Asambleja (20.—24.04.98., Francija), J. Senņikovs, R. Grzibovskis	340 DEM (2 stud.)	115 (2 stud.)
5.	Kodolpētniecības centrs	Starptautiska konference «Solid State Detectors of Ionizing Radiation 'SSD-97» (28.11.—02.12.97., Krievija), N. Mironova-Ulmane	300 USD	175
6.	LU Cietvielu fizikas institūts	Starptautiska konference «Solid State Detectors of Ionizing Radiation 'SSD-97» (28.11.—02.12.97., Krievija), S. Černovs	300 USD	175
7.	Latvijas Lauksaimniecības universitāte	16. Pasaules Augsnes zinātnes kongress (20.—26.08.98., Francija), A. Kārklīšs	3000 FF	300
8.	LU Latvijas vēstures institūts	Starptautiskā antropologu konference (11.—15.11.97., Krievija), R. Denisova	200	200
9.	Latvijas Kultūras akadēmija	Seminārs «Strukturālisms — zemioloģiska kā kulturoloģiska paradigmas postmodernisms. Kultūras tipoloģija un Igaunijas Folkloras arhīva apmeklējums (1997. g. decembris), J. Kursīte	330 (5 māc. sp., 6 studenti)	330 (daļējs finansējums 11 cilvēkiem)
10.	LU Bioloģijas institūta Gredzenošanas centrs	Eiropas valstu putnu gredzenošanas centru vadītāju un pārstāvju sanāksme (01.—05.10.98., Čehija), M. Kazubierne	250 USD	145
11.	LU Bioloģijas institūta Gredzenošanas centrs	Eiropas valstu putnu gredzenošanas centru vadītāju un pārstāvju sanāksme (01.—05.10.97., Čehija), J. Kazubierne	250 USD	145
12.	Valsts Priekuļu selekcijas un izmēģinājumu stacija	24. Ziemeļu/Baltijas valstu doktorantu kursi augu selekcijā (19.—24.01.98., Norvēģija), V. Evelone un V. Gaiķe	6500 NOK (2 cilv.)	400 (daļējs finansējums 2 cilvēkiem)
13.	Daugavpils Pedagoģiskās universitātes Pamatskolas pedagoģijas fakultāte	Starptautiska konference «Inovācijas izglītībā saskaņotai attīstībai» (01.—04.12.97., Taizeme), I. Salīte	350 USD	205
14.	Filozofijas un socioloģijas institūts	Konference «Grieķu filozofijas tulkošanas problēmas» (16.—23.12.97., Grieķija), M. Vecvagars	250	affeikt
15.	RTU Automātikas un skaitļošanas tehnikas fakultāte	Starptautiska zinātniska konference «Unconventional Electromechanical and Electrical Systems» (19.—21.09.97., Ukraina), Z. Markovičs	100 USD	60
16.	Latvijas Medicīnas akadēmija	Starptautiska konference «Women's health: occupation, cancer, reproduction» (14.—16.05.98., Islande), A. Žilevica	250 USD	150
17.	Filozofijas un socioloģijas institūts	Starptautiska konference par sociālo attīstību (23.—28.01.98., Filipīnas), A. Tabuns	350	350
18.	LU Mikrobioloģijas un biotehnoloģijas institūts	Starptautiskais forums «Mežs un enerģija», U. Viesturs	170	170

Turpinājums 4. lpp.

Izgriez un nosūti!

VENTSPILS STARPTAUTISKAIS
RADIOASTRONOMIJAS CENTRS

STARPTAUTISKĀ ZINĀTNISKĀ
KONSULTATĪVĀ PADOME

TOPOŠO ZINĀTNIEKU UN SPECIĀLISTU

APTAUJA

A APTAUTAS DALĪBNIEKU INFORMĀCIJAI.
Ventspils Starptautiskais Radioastronomijas centrs (tālāk Centrs) dibināts 1996. gada 26. aprīlī uz bijušā Krievijas armijas Kosmisko sakaru centra bāzes ar speciālu Latvijas Ministru kabineta rīkojumu. Centra galvenais darbības mērķis ir veikt augstas leņķiskas izšķiršanas spējas vāja kosmiskā radiostarojuma avotu novērojumus centimetru viļņu diapazonā, izmantojot pilnīgi virzāmus paraboliskos radioteleskopus RT-32 un RT-16, kā arī ar tiem saistītos teorētiskos pētījumus, iekļaujoties Baltijas jūras, Eiropas vienotājos vai globālajos interferometros. RT-32, kas ir ceturtais lielākais Eiropā un astotais lielākais pasaulē šāda tipa radioteleskops, spējīgs nodrošināt ar novērojumu datiem fundamentālo un lietīško pētījumu programmas radioastronomijā, astrofizikā, kosmoloģijā, zinātnēs par Zemi, koordinātu — laika noteikšanā un citās nozarēs. Starptautiskās zinātniski tehniskās sadarbības ietvaros sekmīgi turpinās RT-32 sistēmu apguvi un darbības atjaunošana, sākas jauno zinātnieku un speciālistu sagatavošana darbam ar RT-32 patstāvīgu novērojumu režīmā, kā arī Eiropas ļoti garas bāzes radiointerferometra fīklā.

Aptaujas mērķis ir:

● Apzināt tos studentus, bakalaurus un maģistrus, kuru (1) izziņātkāre orientēta uz kosmiskām zinātnēm un kosmisko pētījumu tehnikas apguvi, kā arī uz citām zinātniski tehniskām disciplīnām, saistītām ar eksperimentālo fiziku un kuri (2) neizslēdz iespēju nākotnē strādāt Centrā.

● Noskaidrot kandidātus mācībām, stažēšanās kursu iziešanai un specializācijai ārzemju universitātēs, radioastronomiskās observatorijās un kosmisko pētījumu centros.

● Provocēt profesionālās pilnveidošanās tieksmi gan esošajos, gan nākošajos Centra darbiniekos, radot veselīgu konkurenci.

IEVĒROJIET — šīs aptaujas dati nav domāti «vienreizējai lietošanai». Nevienu Jūsu atbildi neiznīcinās, bet no tām tiks izveidota Centra potenciālo jauno zinātnieku un speciālistu datu banka, kas nodrošinās mūsu kontaktus un sadarbības meklēšanas iespējas nākotnē.

Aizpildīto anketu, vēlams kopā ar Curriculum vitae, sūtīt līdz 1998. gada 31. martam uz adresi:

Ventspils Starptautiskais Radioastronomijas centrs

Rīgas birojs, «APTAUJA!»

Akadēmijas laukumā 1

LV-1050 Rīga

vai pa faksu: 7821153,

vai e-pastu: berv@acad.latnet.lv

Izcili franču...

Turpinājums no 2. lpp.

pieļaut, ka tas vairs neiznāktu. Katrā ziņā esmu ievadījis sarunas jau šeit, Francijas vēstniecībā, un turpināšu arī Francijā meklēt līdzekļus, kā šo žurnālu pārvērst par Fizikas institūta un Grenobles Universitātes kopizdevumu.

O. L. — Mazliet jāpaskaidro, kas tie ir par sarežģījumiem, par ko runā profesors Moro. Žurnāls «Mag-netiskā hidrodinamika» bija visvienotības žurnāls, kas krievu valodā mūsu institūtā iznāca kopš 1965. gada. Angļu valodā to tulkoja un izdeva amerikāņu izdevniecība PLENUMPRESS, kas specializējusies šādu tulkoju zinātnisku žurnālu izdošanā. Tagad žurnālam materiāli kā no NVS valstīm, tā citām pasaules valstīm tiek iesūtīti jau angļu valodā, kas amerikāņu izdevējiem vairs nav izdevīgi, kaut arī līgumsaistības mums ir līdz 2001. gadam. Kopējiem spēkiem ar profesoru Moro meklējam iespējas izdot un izplatīt žurnālu pašiem.

«Z. V.» — Mūsu zinātniekiem diezgan aktuāla, pat sāpīga ir integrēšanās augstskolās, it īpaši tādēj, ka sākotnējā iecere bija obligāti apvienot zinātnisko darbu ar lekciju lasīšanu, ko ne katrs spēj.

R. M. — Francijā daudzas augstskolu zinātniskās laboratorijas, arī to, ko vadu es, finansē CNRS un arī ieceļ to vadītājus, kurus atzīst universitātes rektors (parasti laboratorijas vadītāju jeb direktoru līvel un apstiprina universitāte). Savukārt CNRS atļauj universitātem kontrolēt šīs laboratorijas. Kontroles veic neatkarīgu ekspertu grupas, kurās ietilpst speciālisti no citām universitātēm un laboratorijām, kā arī no firmām. Parasti kontrole notiek reizi divos gados, ja laboratorija strādā normāli. Mūsu laboratorija četros gados ir piedzīvojusi divas šādas kontroles. Profams, ja nepieciešams, kontroles var sarīkot arī biežāk. CNRS laboratorijās nav obligāta prasība lasīt lekcijas, tas ir katra izvēles jautājums.

O. L. — Tas ir tas, ko arī mums vajadzētu ieviest!

Z. KIPERE

LATVIJAS ZINĀTNES PADOMĒ

Turpinājums no 3. lpp.

B APTAUTA

Dalībnieka vārds, uzvārds

Adrese:

tel.:

e-adrese:

1. Kāds ir Jūsu zināšanu apguves mērķis [X — jā]:

pēc iespējas lielākas peļņas ieguve nākotnē,

pēc iespējas vairāk uzzināt no tā, kas jau zināms,

lai spētu atklāt ko jaunu, izziņāt vēl vienam nezināmo,

cits,

2. Jūs visvairāk interesējošā zinātniskā metode:

analītiskā,

skaitliskā modelēšana,

eksperiments (novērošana),

datu apstrāde un interpretācija,

cita,

3. Vai jūs interesē kāda no sekojošām zinātniski tehniskām disciplīnām:

elektrotehnika,

informātika,

konstrukciju mehānika,

mehānismi un to piedziņas sistēmas,

mehānismi un to vadības sistēmas,

radioelektronika un elektronika,

skaitļošanas tehnika,

cita,

4. Kāda ir Jūsu attieksme pret svešvalodām:

pārvaldu valodu sarunvalodas līmenī,

pārvaldu valodu specialitātē,

apgūstu valodu,

cita,

5. Jūs labprātāk

strādātu kāda ciešā vadībā pie konkrētu uzdevumu izpildes, nesot pēc iespējas mazāku atbildību,

iegūtu lielāku patstāvību konkrētu uzdevumu formulēšanā, veikšanā un rezultātu analizē, nebaudoties nest lielāku atbildību,

cits variants

6. Kādā secībā jūs kā darba ņēmējs sarīdotu savas prasības darba devējam:

noteiktas algas garantijas,

pēc iespējas labāki darba apstākļi,

sadzīves apstākļu nodrošinājums,

iespējas paaugstināt savu profesionālo līmeni (magistratūra, doktorantūra, stažēšanās) Latvijā,

iespēja paaugstināt savu profesionālo līmeni (magistratūra, doktorantūra, stažēšanās) ārzemēs,

cita,

7. Ko vēl vēlaties piebilst par sevi:

.

.

Datums Paraksts

DISERTĀCIJU AIZSTĀVĒŠANA

1997. gada 15. decembrī plkst. 14.30 RAU (Lomonosova ielā 1, auditorijā 4—1) notiks habilitācijas un promocijas padomes inženierzinātņu nozarē gaisa transporta ekspluatācijas apakšnozares atklātā sēdē, kurā

JEVGENIJS KOPITOVS

aizstāvēs habilitācijas darbu par tēmu: «Lidlauku mehānizācijas līdzekļu parka funkcionēšanas modeļu izstrādāšana un tā optimizācija».

Recenzenti: Dr. h. inž. Vladimirs Šestakovs, Dr. h. inž. Arkadijs Borisovs, Dr. h. inž. Nikolajs Zdanovičs.

1997. gada 19. decembrī plkst. 10.00 Latvijas Lauksaimniecības universitātes Ekonomikas fakultātē (Jelgavā, Svētes ielā 18) 307. auditorijā LLU ekonomikas nozares agrārās ekonomikas un uzņēmējdarbības ekonomikas apakšnozares habilitācijas un promocijas padomes atklātā sēdē

ROBERTS ZĪLE

aizstāvēs disertāciju «Īpašuma reforma Latvijas lauksaimniecībā un integrācija Eiropas Savienībā» ekonomikas doktora zinātniskā grāda iegūšanai.

Recenzenti: prof. Dr. lauks., LZA Dr. h. c. Voldemārs Strīķis, prof. Dr. hab. ekon., LZA koresp. loc. Edvīns Vanags, Dr. ekon. Valdeks Loko.

Ar disertāciju var iepazīties LLU fundamentālajā bibliotēkā Jelgavā, Lielā ielā 2.

1997. g. 22. decembrī plkst. 13.00 LLU Veterinārmedicīnas fakultātē Veterinārmedicīnas habilitācijas padomes atklātā sēdē (Jelgavā, Helmaņa ielā 8) 3. auditorijā

ARNIS MUGURĒVIČS

aizstāvēs promocijas darbu tēmu «Lielu mefapodiju

Nr. p. k.	Organizācija	Projekta nosaukums, izpildītāji	Finansējums	
			pieprasītāls Ls	piešķirtāls Ls
4. Starptautiskā sadarbība				
1.	LU Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs	LZP pārstāvības nodrošināšana sadarbībā ar Eiropas Savienību. E. Grēns	1000	800
2.	Latvijas Organiskās sintēzes institūts	Projekta «Some Catalytic Transformations of Aromatic Hydrocarbons» izpildei nepieciešamās aparatūras iegāde. E. Lukevics	10000 USD	atteikt
3.	LU Cietvielu fizikas institūts	Kopēšanas tehnikas iegāde starptautiskās sadarbības mērķiem. A. Krūmiņš	2000	atteikt
4.	RTU Ķīmijas tehnoloģijas fakultāte	Darbs Vācijā pie kopprojekta «Fosfātu stiklu izpēte, lai noskaidrotu to nodarību biezo slāņu rezistīvo kompozītu iegūšanai» (01.12.97.—31.01.98). J. Vaivads	775 DM	265

JAUNĀKĀS GRĀMATAS
LATVIJAS AKADĒMISKAJĀ BIBLIOTĒKĀ

01.11.97

- Posch, S. Automatische Tiefenbestimmung aus Grauwertstereobildern. — Wiesbaden, 1990.
- Hauser, T. Intuition und Innovationen. — Wiesbaden, 1991.
- Gefto, A. M. The Ravenna mosaics. — Berne, 1961.
- Jung, C. G. Erinnerungen, Träume, Gedanken von C. G. Jung. — Zürich, 1962.
- Aretz, H. J. Zwischen Kritik und Dogma. — Wiesbaden, 1990.
- Jung, C. G. Symbolik des Geistes. — Zürich, 1951.
- Smith, A. Powers of mind. — New York, 1975.
- Estonia 1996/97: Travel guide. — Kauniainen, 1996.
- Goncourt, E. Edmund i Juliusz de Goncourt. — Warszawa, 1988.
- Magyar — nemet levelezo mintakonyv. — Budapest, 1993.
- Csorba, L. Das ungarische Parlament. — Budapest, 1993.
- Williams, A. Congreve consider'd. — Los Angeles, 1971.
- Literary style. — London, 1971.
- Hertz, Z. Listy do Czeslawa Milosza, 1952—1979. — Paryż, 1992.
- Bahm, A. J. Executive Yoga. — New York, 1970.
- Arioka, T. Matsu to Nipponjin. — Kyoto, 1993.

makro un mikrostruktūra dažādos turēšanas apstākļos, postnatālajā ontogēnēzē un vēsturiskā aspektā» veterinārmedicīnas doktora grāda iegūšanai.

Recenzenti: Dr. biol. habil. E. Birģele, dr. med. habil. H. Grigalovičs, dr. med. vef. Ļ. Jemeljanovs.

Ar promocijas darbu var iepazīties LLU Fundamentālajā bibliotēkā, Jelgavā, Lielā ielā 2.

1997. g. 22. decembrī plkst. 10.00 LLU Veterinārmedicīnas fakultātē Veterinārmedicīnas habilitācijas padomes atklātā sēdē (Jelgavā, K. Helmaņa ielā 8) 3. auditorijā

JĀNIS VĒTRA

aizstāvēs habilitācijas darbu par tēmu: «Veterināro zāļu izstrāde dzīvnieku mastītu un ginekoloģisko slimību farmakoterapijai un profilaksei» veterinārmedicīnas habilitācijas doktora grāda iegūšanai.

Recenzenti: Dr. med. vef. habil. I. Afanasjevs, Dr. lauks. habil., Dr. med. vef. A. Jemeljanovs, Dr. med. habil. M. Melzobs.

Ar habilitācijas darbu var iepazīties LLU fundamentālajā bibliotēkā Jelgavā, Lielā ielā 2.

1998. gada 9. janvārī plkst. 10.00 Latvijas Lauksaimniecības universitātes Pārtikas tehnoloģijas fakultātē (Jelgavā, Lielā ielā 2), 237. auditorijā LLU Inženierzinātņu nozares pārtikas zinātņu apakšnozares habilitācijas un promocijas padomes atklātā sēdē disertāciju inženierzinātņu doktora zinātniskā grāda iegūšanai aizstāvēs

INGA CIPROVIČA.

Tēma: «Pētījumi par piena kvalitāti».

Recenzenti: Nr. habil. med. vef., profesors Z. Brūveris, Dr. sc. ing. T. Sauts, Dr. sc. ing., docents J. Priekulis.

Ar disertāciju var iepazīties LLU Fundamentālajā bibliotēkā Jelgavā, Lielā ielā 2.

LZS BIEDRU IEVĒRĪBA!

Otrdien, 30. decembrī plkst. 18.00 LZS saviem biedriem un viņu ģimenes locekļiem rīko GADU MIJAS BALLI Rīgas latviešu biedrības Līgo zālē.

Līdzī jāņem «groziņi».

Ielūgumi saņemami LZS Informācijas un koordinācijas centrā Akadēmijas lauk. 1, 613. telpā, sākot ar š. g. 10. decembri.

Dalības maksa Ls 2 strādājošiem un Ls 1 pensionāriem.

- Miyara, T. Nippon Bunka o Kangaeru. — Tokyo, 1993.
- Moffitt, I. The Australian outback. — Amsterdam, 1976.
- Brinkley, D. Washington goes to war. — New York, 1989.
- Birch, B. Aleksander Fleming. — Warszawa, 1992.
- MCAT sample exams. — New York, 1992.
- Mičunovič, V. Moscow diary. — Garden City, 1980.
- Anglo — American cataloguing rules. — Chicago, 1978.
- Hausler, L. MOS — technologie. — Berlin, 1980.
- Carlier, R. Der Zweite Weltkrieg. — München, 1977.
- Embedded control handbook. — Chandler, 1993.
- Elsevier's dictionary of weeds of Western Europe. — Amsterdam, 1982.
- Informationstechnik. — Berlin, 1989.
- Ļendvai, P. Antisemitismus ohne Juden. — Wien, 1972.
- Aston, M. The fifteenth century. — New York, 1968.
- Bennigsen, A. Islam in the Soviet Union. — London, 1967.
- Steiner, R. Cosmology, religion and philosophy. — New York, 1955.
- Kosman, M. Od Chrztu do chryszianizacji. — Warszawa, 1992.
- Jasinski, B. Tezy o ethosofii. — Olsztyn, 1992.
- Humm, M. Słownik teorii feminizmu. — Warszawa, 1993.
- Janouch, G. Jaroslav Hašek. — Bern, 1966.
- The statesman's year-book. — New York, 1990.
- Kultur und Technik im 21. Jahrhundert. — Frankfurt a.M., 1993.

Pārdomas

Vai akadēmijā ir akadēmiķi?

Protams, ka ir, un viņu pilnu sarakstu, neskaitot jauniešus, var atrast Enciklopēdiskajā vārdnīcā 2. 1991., — 368. lpp., Enciklopēdiskajā rokasgrāmatā Alfa un omega, 1992. — 249. lpp. Par akadēmiķi, kurš to pelnījis, godā Latviešu rakstniecība biogrāfijās 1992. u. c. izziņas avoti.

Taču, pārslatot LZA Statūtos, var atrast tikai divus akadēmiķus: akadēmiķi sekretāru un akadēmiķi mantzini. Citi ir LZA īstenie locekļi. Akadēmiķa nosaukums pamazām izzūd no LZA Vēstīm un Gadagrāmatām.

Nosaukumam akadēmiķis ir tik pat senas saknes kā akadēmijai. Par Akadēmiju senajā Grieķijā sauc Platona nodibināto skolu un tās mācekļus par akadēmiķiem. Akadēmiķa nosaukums minēts 1906. gadā izdotajā Konversācijas vārdnīcā (1., 49.), Latviešu konversācijas vārdnīcā (1., 174.) un daudzos citos izdevumos.

Kad un kādos apstākļos latviešu valodā radās īstenā locekļa nosaukums, neesmu izpētījis.

Galvenais LZA tradīciju kopējs Jānis Stradiņš nosaukumus īstenie locekļi un akadēmiķis lieto kā sinonīmus, visbiežāk pēdējo liekot iekavās. Domāju, ka pašlaik tas ir vispareizākais risinājums, un to vajadzētu nostiprināt LZA Statūtu 3.1.1. punktā un varbūt arī citur, kur nosaka LZA locekļu statusu (3.2.1. p.).

Korespondētājoceklim (jāpapildina 3.1.4. p.), kas būtu veidots analogi kā asociētā profesora nosaukums, kurš jau noteikts Augstskolu likumā.

Pāriet uz akadēmiķi un asociētā akadēmiķa nosaukumiem kā vienīgajiem traucē tas, ka dažās valstīs ar akadēmiķi saprot cilvēku ar augstāko izglītību. Tur aizbraucis, mūsu akadēmiķis varētu justies neērti.

Pieļaujot Statūtos minētos nosaukumus lietot kā sinonīmus, LZA īstenie locekļi (akadēmiķi) un korespondētājocekļi (asociētie akadēmiķi) paši varētu izvēlēties, kuru no saturiski līdzvērtīgajiem nosaukumiem lietot vizītkartēs, vēstulēs, publikācijās, grāmatzīmēs u. t. t. Ar laiku varbūt varētu sanākt kāda darba grupa un izstrādāt ieteikumus par viena no otra nosaukuma izvēli dažādos gadījumos.

Arī nosaukuma korekta lietošana veido Akadēmijas tradīcijas.

OĻĢERTS KRASTIŅŠ

Redaktore Zaiga Kipere.
«Zinātnes Vēstnesis».
Laikraksts iznāk kopš 1989. gada.
Reģistrācijas apliecība nr. 75.
Izdevējs: Latvijas Zinātnieku savienība.
«Science Bulletin» Association of Latvian Scientists.

Redkolēģijas vadītājs akadēmiķis Evalds Mugurēvičs.
Redkolēģijā: akadēmiķis Mārtiņš Beķeris, akadēmiķis Juris Ekmanis, LZA goda loceklis Jānis Graudonis, doc. Zigrīda Goša, Oskars Martinsons, doc. Jānis Štrauhmanis.
Redakcija: Rīgā, Akadēmijas laukumā 1. Tālr. 7212706.

Indekss 77165.
Iespēsts a/s «Preses nams» tipogrāfijā,
Rīgā, Balasta dambī 3.
Augstspiede. 1 uzsk. iespiedloksne.
Mežiens 1000 eks.